



18.1.2023

Julkinen

Vaalikauden 2019–2023 talouspolitiikan sukupuolivaikutukset -hankkeen ohjausryhmän 3. kokous

Aika 18.1.2023 klo 09.00–11.00

Paikka Teams etäkokous

Osallistujat	Jonna Berghäll, VM	puheenjohtaja
	Johanna von Knorring VM	varapuheenjohtaja
	Annamari Asikainen, STM	jäsen
	Olli Kärkkäinen, VM	jäsen
	Santtu Sundvall, TEM	jäsen
	Juho-Matti Paavola, Innolink Research Oy	asiantuntija
	Inkeri Tanhua, Equality Research Helsinki	asiantuntija
	Eugen Koev, AkavaWorks	asiantuntija

1. Kokouksen avaus

Avattiin kokous klo 09.01.

2. Kokouksen osallistujat

Todettiin kokouksen osallistujat.

3. Asialistan ja edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Hyväksyttiin asialista kokouksen työjärjestykseksi. Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

4. Etuus- ja veromuutosten tarkastelu mikrosimuloinnilla

Asiantuntija esitteli keskeisiä mikrosimuloinnin menetelmiä ja periaatteita sekä tuloksia.

Käytiin ensiksi läpi simuloinnissa tehtyjä rajoituksia/määritelmiä. Rajaukset koskevat mm. päätöspäätöksyyttä, aikarajauksia, pysyviä/määräaikaista muutoksia sekä muutosten mallintamista. Tulokäsittelyn osalta käytiin läpi varhaiskasvatusmaksujen vaikutuksia käytettävissä olevaan tuloon ("käytettävissä olevat tulot varhaiskasvatusmaksun jälkeen"). Tulokäsittelyssä käytetään edellisessä Teas-hankkeessa käytettyä tulokäsittelyä, jossa siirrytään

pois kotitalouskäsitteestä henkilökohtaiseen nettotuloon, jossa täytyy mm. kotitalouskohtaisia tukia kuten toimeentulotuki ja asumistuki ja lapsille kohdistuvat tulot lisätä henkilökohtaiseen tuloon.

Ohjausryhmässä pidettiin perusteltuna käyttää edellisessä Teas hankkeessa käytettyä tulokäsitettä sekä muutoinkin Teas hankkeen menetelmiä ja periaatteita. Tällöin on myös loogista ottaa mukaan varhaiskasvatusmaksujen muutokset. Ehdotettiin, että loppuraporttiin voisi listata esille tulleita mahdollisia haasteita tai kehittämiskohteita tulokäsitteen käytössä.

Keskusteltiin pitäisikö raportissa tehdä vertailua edellisen selvityksen kanssa mutta todettiin, että koska datassa ja mallissa on muutoksia, on vertailun kanssa oltava varovainen.

Asiantuntija totesi, että voisi ajan salliessa myös tehdä tarkastelua eri tulokäsitteiden kautta.

Johtopäätöksenä todettiin, että ollaan tyytyväisiä nyt tehtyihin rajauksiin, jotka perustuvat edelliseen selvitykseen.

Asiantuntija esitteli simuloinnin tuloksia hallituskauden talouspolitiikan vaikutuksista tuloeroihin ja tasa-arvoon. Johtopäätöksinä voidaan todeta, että hallituksen päätösperäiset etuus- ja veropolitiikan toimet ovat kokonaisuudessa johtaneet pienituloisuuden ja tuloerojen maltilliseen alenemiseen. Sukupuolten välisen tulonjaon näkökulmasta tarkasteltujen toimien seurauksena ei ole tapahtunut sanottavia muutoksia, esim. naisten ja miesten tulosuhteen tarkastelun kautta.

Jatkosuunnitelmassa on vielä tehdä tarkastelua kotitaloustyyppin ja henkilön ikäryhmän (työikäiset ja ikääntyneet) mukaan sekä sosioekonomisen aseman mukaan.

Raportin kirjoituksessa pääpaino tulosten esittelyssä, tuoden kuitenkin esiin myös keskeiset menetelmän periaatteet ja erilaiset käsitteet s.e. ”normaalilukija” helposti ymmärtää kokonaisuuden ja tulokset.

Ohjausryhmässä pidettiin tuloksia kiinnostavina ja toisaalta sen mukaisina mitä ennakoitiin. Ehdotettiin graafien laatimista raporttiin, jotta nopeasti saa käsityksen tuloksista. Raportissa ei kannata mennä liikaa yleisiin tulonjakovaikutuksiin, koska siitä tehdään erillinen selvitys – tulonjakovaikutuksen tarkastelu lähinnä ”sukupuolisilmälasiin kautta”.

Todettiin, että myös edellisessä selvityksessä sukupuolivaikutukset olivat pieniä mutta löydetyt muutokset silloin olivat tasa-arvoa heikentäviä ja tämän voisi tuoda raportissa esille. Todettiin, että ehkä on hyvä tässä raportissa tuoda uuden ja aiemman selvityksen tulokset esille, mutta kertoa varaukset ja että eivät ole vertailukelpoisia.

5. Kolmen keskeisten uudistuksen sukupuolivaikutusten tarkastelu

Asiantuntijat esittelivät, mitä työstäneet edellisen kokouksen jälkeen.

Oppivelvollisuuden laajentaminen

Käyty läpi kirjallisuutta ja esitettiin siinä esille tulleita tuloksia etenkin sukupuolierojen kautta:

- lukiolaisbarometri
- amisbarometri
- ohjaus (mm. opintoohjaus)
- kv. kirjallisuus
- suomalaista kirjallisuutta

Pohdittiin, onko muita olennaisia julkaisuja tai henkilöitä, joita pitäisi haastatella tai suorita vaikutuksia, mitä pitäisi tarkastella.

Todettiin, että koska OKM edustaja on poissa, olisi hyvä käydä läpi nämä asiat erikseen hänen kanssaan. Keskusteltiin suorista vaikutuksista ja tulonjaon kaventumisesta sukupuolten sisällä/välillä ja tätä pidettiin hyvin mielenkiintoisena ja kannatettavana selvittää

Pohjoismainen työvoimapalvelumalli

- On tutkimustietoa siitä, että naiset hyötyvät miehiä enemmän työllisyyspalveluista ja hyödyntävät niitä aktiivisemmin.
- Segregaation purusta on olemassa mm. suomalainen selvitys jota tarkasteltu.
- Sukupuolivähemmistöt kohtaavat enemmän vaikeuksia työllistymisessä

Asiantuntijat haluaisivat lisätietoa mm. siitä, millaista sukupuolijaoteltua tilastotietoa saada, muita olennaisia julkaisuja mitä pitäisi tarkastella ja mahdollisia haastateltavia sekä suorista vaikutuksista mm. resurssien suuntautumisesta palveluihin.

Ohjausryhmässä todettiin, että kokemuksen perusteella on selvää, että naiset käyttävät enemmän palveluita. Palvelukohtainen tarkastelu voisi olla kiinnostava, esim. omaehtoinen koulutus on palvelu, jota naiset käyttävät paljon miehiä enemmän. Rekisteriaineistoa sukupuolivähemmistöjen osalta ei ole (vain kyselytietoa).

TEMillä on sukupuolijaoteltua kuukausittaista tilastotietoa työvoimapalvelumallin käytönotosta, ja tämän voi saada käyttöön. Vuoden 2022 tietojen mukaan palveluohjauksia ei tehty aiempaa enempää, mutta kohtaamisia asiakkaisiin oli enemmän. Työnhakuvelvoite keskeinen asia uudistuksessa ja malli vahvistaa eniten työnhaun alkua (miesvaltainen rakennetyöttömyys ei ole ollut painopisteenä). Työnhakuvelvoitteiden ja työtarjousten sukupuolituminen voisi olla kiinnostava tutkimuskysymys.

Todettiin, että työvoimapalvelumallin määrärahalisäykset keskittyvät TE toimistojen toimintamenoihin (htv:t), ei palvelujen hankinnan määrärahoihin/resursseihin.

Asiantuntijat voivat olla vielä TEMiin yhteydessä tilastoaineiston osalta, kuten myös mahdollisten haastateltavien osalta.

Perhevapaaudistus

Todettiin, että tästä uudistuksesta olemassa enemmän tietoa. Asiaa ei käsitelty tarkemmin ajanpuutteen vuoksi.

6. Valtiovarainministeriön yhteyshenkilö hankkeessa

Järvenpää jää helmikuussa vanhempainvapaalle, joten hankkeen valtiovarainministeriön yhteyshenkilönä ajanjaksolla 24.2.–10.3. toimii Johanna von Knorring.

7. Muut asiat

Innolinkillä vaikuttavuusasiantuntijana aloittanut Sami Kotiranta tulee työskentelemään hankkeen parissa nyt ”loppusuoralla”.

8. Seuraava kokous

Seuraava kokous on 15.2. klo 9–11 hybridinä, jota ennen raportin luonnos toimitetaan ohjausryhmälle kommenteille perjantaina 10.2.

Kommentointitekniikasta tulee lähempänä tietoa. Innolinkin hyvä keskustella asiasta ensiksi Järvenpään kanssa, esim. Tiimeri-työtila voisi olla toimiva.

9. Kokouksen päättäminen

Päätettiin kokous klo 11.06.

Jakelu

Ohjausryhmän jäsenet